

Tadeusz Wągrowski

1903-1971

Absolwent Wydziału Mechanicznego z 1923 r., działacz polonijny w USA.

Urodził się 26 lipca 1903 r. W 1920 r. został słuchaczem Wydziału Mechanicznego Szkoły Morskiej w Tczewie – gdy trwała jeszcze wojna, a szkoła dopiero się tworzyła, więc problem był ze wszystkim, zwłaszcza z podręcznikami. Pozostało prowadzenie notatek z wykładów. „Udało mi się wycygnąć od starszego mego brata heksograf w dobrym gatunku, przywiozłem go do Tczewa i zabraliśmy się do wydawania przepisanych notatek. Największą gorliwość wydawniczą okazał kolega Wągrowski, który samorzutnie objął kierownictwo wydawania notatek”¹ – wspominał Brunon Nowomiejski.

W szkolnych warsztatach, pierwszy z lewej Tadeusz Wągrowski

Po ukończeniu szkoły w 1923 r. Tadeusz Wągrowski dostał się na bezpłatną praktykę na duński statek pasażerski „Lituania”, wożący „do ziemi obiecanej europejską biedotę”² – praktykanci byli ulokowani w najgorszym z możliwych miejsc: w kabinie na samym dziobie i na najniższym pokładzie.

W Nowym Jorku z grupą kolegów zbiegł ze statku. Z listów do kraju można wynioskować, że w lutym 1924 r. pracował w warsztatach mechanicznych, a w 1926 r. „w garażu u swojej gospodyni”³.

Ożenił się z Lottie Biel – urodzoną w Polsce wdową z dwójką dzieci⁴ (Lottie w przypadku amerykańskich Polonusów to zdrobnienie od Władysławy) i spełnił sen o ziemi obiecanej, dorabiając się fortuny na handlu nieruchomościami.

Należał do ultraamerykańskiej masońskiej loży Loyal Order of Moose⁵, ale sentyment do kraju i do Alma Mater pozostał. Oto w 1964 r. „Trybuna Mazowiecka” relacjonowała: „Nasz rodak inż. Tadeusz Wągrowski z USA, odpowiadając na apel inż. Ostrowskiego – działacza Polonii argentyńskiej: Akcja Krokodyl dla Płockiego ZOO, jedzie z Nowego Jorku na Florydę, by zakupić dla Płocka aligatora. W drodze na Florydę małżonka inż. Wągrowskiego, pani Władysława, doszła do wniosku, że jednemu aligatorowi będzie smutno. W niedługim czasie popłynęły do Płocka na pokładzie m/s «Generał Bem» gratisowo dwa piękne aligatory Marta i Pedro. Nie wypada mówić o cenie podarunku, ale tu zrobimy odstępstwo od zwyczaju. Kosztował on inż. Wągrowskiego ok. 1000 dolarów”⁶. Latem 1970 r. Marta zagrała rolę krokodyla Hermana w kultowym filmie Andrzeja Kondratiuka „Hydrozagadka”, w 2020 r. obchodziła 88 urodziny.

Dwa lata później znów prasę obiegła informacja pt. „Królewski podarunek absolwenta”: „Do portu gdyńskiego ze Stanów Zjednoczonych przyplłynął statek PLO s/s «Śniadecki». Portowcy z pokładu wyładowali wspaniałą samochód marki Lincoln-Continental. Krążownik szos jest jednym z 28 samochodów tej marki na świecie, robionym

1 Brunon Nowomiejski, *Moje wspomnienia*, maszynopis w zbiorach Sali Tradycji UMG – D/2282, s. 12.

2 Władysław Milewski, *Trudne początki morskiego żywota*, [w:] *Na morze po chleb i przygodę*, Warszawa 1972, s. 296.

3 Op. cit., s. 304.

4 „Asbury Park Press” 1973, November 15.

5 „Asbury Park Press” 1971, May 26.

6 „Trybuna Mazowiecka” 29.10.1964.

specjalnie na zamówienie klienta. Lincoln jest wspaniałym darem obywatela amerykańskiego polskiego pochodzenia Tadeusza Wągrowskiego dla Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni. [...] Przed swoim przyjazdem w rodzinne strony postanowił przypomnieć się Szkole, która dała mu zawód”⁷. Od swego absolwenta PSM otrzymała także urządzenie radiostereofoniczne do auli i płytotekę.

Samochodem tym poruszał się dyrektor Jurewicz, a cała Gdynia zazdrościła.

W 1967 r. Tadeusz Wągrowski obdarował samochodem Corvair oraz drewnianą ło-

dzią motorową swego przyjaciela kpt. ż.w. Juliusza Chrapkiewicza (abs. WN z 1948 r.), który z tego powodu musiał stanąć na dywaniku przed Wojewódzką Komisją Kontroli Partyjnej i tłumaczyć się gęsto za „przyjęcie korzyści materialnej od obywatela zachodniego”⁸.

W Domu Polskim na Florydzie wmurowana jest tablica pamiątkowa z nazwiskami fundatorów, figuruje na niej nazwisko Tadeusza Wągrowskiego, ofiarodawcy 20 tys. dolarów na budowę Domu Polskiego⁹. Zmarł w Point Pleasant Hospital 25 maja 1971 r.¹⁰

Źródła: Brunon Nowomiejski, *Moje wspomnienia*, maszynopis w zbiorach Sali Tradycji UMG; *Na morze po chlebie i przygodę*, Warszawa 1972; „Trybuna Mazowiecka” 29.10.1964; „Kurier Polski” 10.10.1966; Jerzy Drzemczewski, *Kapitanowie transatlantyków*, Gdynia 2021.

7 „Kurier Polski” 10.10.1966.

8 Jerzy Drzemczewski, *Kapitanowie transatlantyków*, Gdynia 2021.

9 Władysław Milewski, op. cit., s. 307.

10 „Asbury Park Press” 1971, May 26.